

EMMA THOMPSON

Ne vem, če je kaj tega v Forsterjevem romanu *Howards End*, toda Ivoryjeva adaptacija in Emma Thompson, ki igra Margaret Schlegel, napeljujeta k tej tezi: Kadar se nemški filozofski duh telesi v ženski, lahko premaga oziroma »zapelje« materializem in se z njim »poroči«. Zakaj prvi stik, prvi poskus zveze med socialno in mentalno tako različnima družinama, kot sta Schleglovi - sestri Helen in Margaret ter njen brat, katerih poreklo sega do romantičnega Friedricha Schlegla - in Wilcoxovi, ki so steber anglo-aristokratskega snobizma in pragmatizma, zakaj torej prvi stik med njimi spodleti? Spodleti prav zato, ker se takoj in prehitro zastavi na točki, ki naj bi te razlike preseгла in raztopila,

prizorišču in geometrijo prostorov. Vse to pa na tisti mejni točki filmske »artificialnosti«, ki še vehementno preprečuje, da se stilizacija ne sprevrže v zgolj polišpano izumetničenost, standardizirani kič tovrstnih televizijskih projektov in sentimentalno nostalgijo preteklosti. Temeljni branik zoper kakšno poceni stilizacijo pa je bil že od samega začetka vračunan v Ivoryjev režijski prijem. *Howards End* je namreč več kot šolski primer, kaj je to klasična režija - in to prav v laskavem pomenu te besede. Ivoryjev režijski pristop je dobesedno transparenten, vendar ne zato, ker ne bi bilo režije, ampak zato, ker je prav režija tu zato, da bi bila nevidna. Z eno besedo, nevidnost režije je konceptualizirana, torej vnaprej projektirana kot takšna. Figure, globina polja, kadri, montažni spoji in kar je še v filmu uporabljenih elementov filmske govornice so speti v funkcionalno mrežo, ki spenja prizore v pripoved tako, da se pripoved in pripovedovanje prekrivata skoraj brez ostanka. In ko gre za primer filma s »klasično« zgodbo, je to vrhunski dosežek. To je preprosto »velika pripoved«.

SILVAN FURLAN

STRICTLY BALLROOM

V Altmanovem filmu *The Player* je ena zabavnejših epizod zagotovo seansa, med katero nadebudni *pitcherji* ponujajo producentu najbolj nenavadne konceptualne zgotovitve uspešnih hitov tipa *Duh sreča Čedno dekle*. Kar nekaj filmov letošnjega festivala bi bilo mogoče označiti s podobnimi strdki. Med njimi s svojo avstralsko neprisiljenostjo in dovolj avtentično naivnostjo zagotovo izstopa prvenec Baza Luhrmanna *Strictly Ballroom*. Najkrajša oznaka tega filma bi bila *Umazani passo doble*, saj so več kot očitni arhetipi, ki jih je v filmu *Dirty Dancing* odcepel Patrick Swayze, le da so - povsem v skladu z letom svetovne hispano vladavine - oplemeniteni z ritmom španske vročekrvnosti. Scott Hastings je izvrsten plesalec, ki pa ga pravila plesnega združenja omejujejo v njegovi inventivnosti. Tvega - in izgubi! Do naslednjega tekmovanja, *Velike nagrade Pacifika*, mora najti novo plesalko. Zato je tu grdi raček Fran. Film je tu zato, da nam pokaže, da za Fran ples v resnici sploh ni taka španska vas; saj je njeno pravo ime Francisca, njena družina pa španska! In kaj tedaj preostane drugega kot finalni *passo doble*? Z njim porazita vse konkurente, organizatorje tekmovanja in celo plesno federacijo, očarata pa gledalce. To navsezadnje velja tako za gledalce na oni kot na tej strani platna: njuno zmago so namreč v dvorani André Bazin canneske filmske palače gledalci polnočne projekcije pozdravili z desetminutnimi *standing ovations*, nato pa so v ritmu melodije *Love is in the Air* skupaj s kompletno ekipo odplesali v vročico canneske noči. *Hot & Cool!*

STOJAN PELKO

torej v ljubezenski zadevi, medtem ko ta - v osebi Paula Wilcoxa - dokazuje, da je nemočna pred temi razlikami in celo z njimi posredovana. Tako pač ni naključje, če razočarana Helen Schlegel postane »socialno osveščena«, t. j. zasovraži aristokracijo ter se materialno in emocionalno posveti deklasirancem. Njena sestra Margaret se zadeve loti povsem drugače, namreč tako, da najprej osvoji žensko, gospo Ruth Wilcox (Vanessa Redgrave), in prek nje ne le »glavarja« družine, Henryja Wilcoxa (Anthony Hopkins), marveč zaseže samo njeno »osrčje«, kraj, ki ga imajo vsi najrajši, hišo v *Howards End*. Margaret je osvojila Ruth s svojim prefinjenim estetskim okusom za predmete, ki jih ženske rade kupujejo, in kot da bi ji bil z estetsko perspektivo izpolnjen smisel življenja, Ruth umre in v svoji oporoki zapusti Margaret hišo v *Howards Endu*: njen ovdovali mož Henry Wilcox je z aristokratsko prezirljivo gesto »surovega materializma« to oporoko sicer vrgel v ogenj, vendar je bil z njo »simbolno« že zapisan Margaret, se pravi »zvižčnosti duha« in zapeljivosti estetskega načela. Emma Thompson je z veseljem sprejela vlogo Margaret, ker je v njej videla feministko. V Cambridgeu je diplomirala iz angleške književnosti in sodelovala na prvem ženskem showu na tej univerzi, Cambridge Woman's Hour. Na britanski televiziji je dobila samostojno oddajo Emma Thompson Special, nastopala je v miniseriji Tutti frutti, za vlogo v *Fortunes of War* je bila nagrajena kot najboljša angleška igralka, obenem pa je na snemanju spoznala svojega bodočega moža, režiserja Henrika V. Kennetha Branagha, ki ji je v tem filmu takoj namenil vlogo francoske princese; in odtlej s svojim malce porogljivim načinom igre osvežuje Shakespearija v gledališču in nastopa v moževih filmih (*Dead Again*, *Petrovi prijatelji*), Ivoryjev *Howards End* pa jo je vsekakor ustoličil kot »naslednico« Vansesse Redgrave.

ZDENKO VRDLOVEC

